

Znate li gospodo čim je bio plaćen takav izdajnik? Svakomu je Bog dao zdravu pamet, pak nek promišlja, pogoditi će stalno... Stovatelj, učiteljstva.

Politički pregled.

U Puli, dne 7. februara 1900.

Austro-Ugarska. Ovaj par okrenute su oči svakoga, koji se zanima javnim poslovima ove monarhije, u Beč, gdje su započele konference između zastupnika českoga naroda i odaslanih njemačkih klubova na carevinskom vijeću. Jedni i drugi odaslanički sastaje se u ponedjeljak u palači predsjedništva ministarskoga vijeća. U svemu pristupilo je 38 odaslanih Čeha i Nijemaca iz Češke i Moravske. Sakupljene odaslanike nagovorio je ministar predsjednik dr. Körber, koji je odmah na uvoda izjavio, da vlada nesmatra to svojim uspjehom, što su se sastali odaslanički českoga i njemačkoga naroda u svrhu međusobnih dogovora za postignućie mira, već, da je tim očilovana obćenita želja za sporazum i za izravnivanje narodnostnog boja, koji škodi silno državi.

Vlada želi, da bi nastalo bar neko primirje, a da se uzumogne posvetiti tolikim potrebama države. Ako se suda i nepostignie podpuno sporazumljenje između obiju narodnosti, nađe je, da će se skrajnosti otupiti i strasti utišati pak kasnije obostranim susretanjem konačni cilj postignuti.

U ime českih odaslanih progovori dr. Engel, koji naglasi, da su ceski odaslanci na konferencu došli u nakani, da prokušaju zemljište i da vide, da li se dade ublažiti ili ograničiti narodnostna borba. Oni žele, da se uredi pitanje o porabi českoga jezika u uredih i da se u obće uredi jezikovno pitanje u svih pokrajinah sa mješovitim pučanstvom. Ceski odaslanci neimaju punomoći a da bi mogli bilo što zaključiti na konferenci u pogledu izmirenja. To pravo pridržao si je klub mladočeskkih zastupnika u Pragu.

Odaslanci Češke, vječiti će za sebe, isto tako odaslanci iz Moravske za sebe. Na prvij sjednici predložiti će vlada odaslaničkom dvie zakonske osnove, koje bi im imale služiti kao temelj daljnjemu pogadjanju.

Carevinsko vijeće imalo bi se sastati već 14. l. m. Medjutim vječiti će odaslanci oko izmirenja. Za slučaj, da nesvrše pogadjanja, nastavilo bi se ih i za trajanja carevinskoga vijeća.

U hrvatskom saboru vršila se je u petak glavna razprava o zemaljskom proračunu. Ta razprava raztegnula se je izvanredno dugo, jer zastupnici opozicionalcij htjeli temeljito dokazati posljedice vladajućeg sustava u Hrvatskoj.

Srbija. Iz Biograda pišu, da se tamo podpisuje molba na kralja Aleksandra. Za pomilovanje onih kaznjjenika, koji čame u tamnici radi tobožnjeg atentata na razkralja Milana. Vlada da je protivna tomu podhvatu i da će potpisatelje kazniti.

Bugarska. Razine novine done- sose viest, da je knez Ferdinand pre- dobio većinu velevlasnih za to, da se Bugarska proglasi neodvisnom i da se priznade kraljevnom.

Englezka. Ovih dana otvoren je u Londonu englezki parlament priestolnim govorom. U razpravi o adresi, koju se ima izručiti kraljici na priestolni govor, napali su opozicionalcij oštro ministarstvo radi nesretnoga rata u južnoj Africi.

Englezko-Afrički rat. Sa bojišta neima iza posljednjeg englezkog po-

reza nedaleko rieke Tugela, važnijih viesti. Objie stranke pripravlju se na odlučnu bitku.

Domace i razne viesti.

Posto uredjujemo novi popis pretplatnika, preporučujemo onoj u g. narucnicima, koji misle, da im je naslov na pasici zastarjeo, pogriješan, manjkav ili inače nepotpun, da nam to što skorije dopisnicom dojavu, naznačiv. najbliži put ili poštu, kojim bi želili, da što prije list dobiju. U pravu.

Premještenje. Veleč. g. I. Zigante, duhovni pomoćnik u. Grožnjanu, premješten je u istom svojstvu u Kastvu.

Vojtkoh Mazanec, podstarosta „Sokol“ i cesiti naš prijatelj, odlazi iz Pute na Rieku, da se tamo naseli. Ključicu mu srdačni „Na zdar“, želimo mu svaku sreću i dobro!

Francica Turčić supruga Ivana Turčiča pomorsko-kapetana i vrloga rodoljuba iz Lovrana, umrla je ovih dana u lki. Bila je, ako se nevaramo, najmlađa ćerka cesitoga starine g. Antona Korčića, i premrla je ugrabljena ljubavi svoje rodne kuće i svoja supruga. Vredniji obiteljim Turčić-Korić naša srdačna sudit!

Iz Graca nam javljaju, da je dne 5. veljače promoviran na čast doktora sveukupnog liečništva, g. Jakov Marijan iz Komiže u Dalmaciji, član hrv. akademickog društva „Slobode“. Čestitamo!

Deputacija na e. k. namjestničtvu. Prošli čedna predveo je naš glavni urednik dvojicu občinara iz Materije, koji su došli potužiti se proti nepravdnoj diobi novca, što se za dobiva za prodaju lova u pojedinih poreznih občinah mjestne občine Materija. Lov se naimo prodaje draženim putem za čitavu mjestnu občinu, a prihodi podieli se na pojedine porezne občine polag obsega zemljišta bez obzira na to, da li je što pustlo i golo ili obrađeno i šumovito.

Izviestitelj na namjestničtvu, c. k. savjetnik vitez Schwarz obrazložio je deputaciji kako je to posve zakonito, ali da se očekuje potvrdu novoga zakona o lovu za Istru, i tada da će nastati promjene glede diobe novca, što ga občine dobivaju za lov.

Njemački cesar će u Dalmaciju, idućeg proljeća kani njemački cesar Vilim II. na putovanje po sredozemnom moru. Tom prigodom imao bi posjetiti nekoja mjesta južne Dalmacije.

Ministarska okružnica od 20. tek upravljena na glave političke oblasti u raznim pokrajinama, nalaze ovim, da nastoje oko ekonomnog i političkog napredka naroda, da hitro rješavaju j u poslovima, paze na potrebe naroda, a osobito da u vršenju službenih dužnosti ne puste se zanieti vlastitim političkim čuvstvima.

Kotarska sjednica učitelja pułjskog kotarskog obradzuva se u Pulu prošle subote u školskoj zgradi — borgo S. Martino. U svem bijaše prisutno 63 učiteljskih sila. Na dnevnim redu bijaše sami izbori, kao za člana kotarskog vijeća, za članove zemaljske konferencie itd.

Velikodušan dar. Presvietli gospodin Pavao Gugler, biskup i prior Travnici u Zagrebu opet je obradovao tri naša narodna društva, a po tom i cijeli hrvatski narod s krasnim darom, predavši uredničtvu „Obzora“ liepu svotu od 300 kruna s namjenom, da 100 kruna od toga zapne društvu sv. Cirila i Metoda u Istri, 100 kruna za hrvatsku gimnaziju u Pazinu, a 100 kruna da bude za odkup kninske tvrđave. Objavljujući ovaj liepi dar plemenitoga rodoljuba, koji se i pred kratko vrijeme sjelio s krasnom svotom podpornoga društva hrvatskih sveučilišnih građana i drugih društava, mi od svega srda želimo, da bi se hrvatskomu narodu množali ovakovi rodoljubi.

G. N. Brand bilis glasnac hrvatskoga kazališta u Zagrebu i poznati deklamator, deklamovao je prošloga tjedna na raznih mjestih na Susaku, a onda subotu u večer u Opatiji a nedjelju po porne u Kastvu. Došlo je ljudi slušati ga u jednom i drugom mjestu, ali moglo ih je i više. Za deklamacije izabrao si je krasne pjesme naših najboljih pjesnika, a deklamuje jih jako vješto. Već može se reći starcu, svak se divi njegovom pamćenju i njegovoj uzbiljenosti, kojom tumači pjesme naših pjesnika. Iz Opatije, odnosno Kastva, kani u Trst, a od tamo možda na kvarnerske otoke, pak u Dalmaciju. Želimo mu najbolji uspjeh!

Hvalevriedan predlog. Cesiti naš drug „Novi List“ na Susaku, donosi u broju od 3. l. m. pod naslovom: „Mali predlog“, vrlo hvalevriedan predlog, te ga i mi što toplije preporučujemo občinstvu preporučujemo.

Govoreći o pokladnjim pjesovih, što se prireduju u svih krajevih naše domovine, upućuje svoje čitatelje na pjesove, što ih prireduju naši Talijani na korist zlosretnog društva „Legia Nazionale“. Takovi pjesovi jesu za ovo društvo vrlo bogate vred, jer mu bace godimice preko 20.000 f. Svako i najmanje talijansko mjesto. Primorja, priredjuje u pokladno doba pjesove na korist „Lege“, te se talijanski rodoljubi upravo najčešću u sabiranju priroda i darova za to društvo.

Ovih smo dana, čitali, da je na plesu u korist „Lege“ u malenom Zadru sakupljeno oko 8000 kruna. Tolike ili još veće svote donose pjesovi u drugih talijanskih gradicah.

U tom bismo dakle imali slediti naše susjede, koji trebaju mnogo manje podpore i požrtvovnosti nego i mi, koji stvarismo naše skolsko društvo iz krvave potrebe. Susački „Novi List“ stavlja u tom smislu predlog t. j. da bi se u obće priredjivale zabave i pjesovi, u pokladno doba na korist naše družbe, a glede hrvatskih društava na Rieci; Susaku i Trstati predlaže, da se svu tu društva sporazume, te da složno dadu jedan veliki ples na korist naše skolske družbe. Mi se, nadamo, da će rodoljubni odbori reženih društava prihvatiti ovaj predlog, te prirediti skupni ples u onako plemenitu svrhu. I druga društva širom naše domovine imala bi se u ovo pokladno doba, povesli za našimi narodnim protivnicima, koji žrtvuju tolik novca za odnarodjenje naše djece odnosno za pojačanje svoga življa u ovih naših stranah.

Starčevićov dom. Ovih dana je narodni zastupnik dr. Frank u ime dione odplate legalnih, koje je odredio blagopokojni Ante Starčević, doznao kod hrvatsko-slav. zem. hipotekarne banke u Zagrebu društvu sv. Cirila i Metoda u Istri 300 for. te „Društvo za iztraživanje domaće povjesti“ u Splitu 100 for. Gotim je „Hrvatskom starinarском društvu“ u Krimu jur 100 forin izplaćeno.

Po oporuci dra. Antje Starčevića imali bi se ovi legalni izplatiti tek nakon odplate uknjiženih dugova t. j. poslie 38 godina nu drago je upraviteljstvu Starčevićevog doma, da je moglo već sada početi sa izplatom ovih legalah.

O izborih u Kastvu. U predposljednjem broju donieli smo viest pod tim naslovom, te pokazali kako pripadnici talijanske vladajuće stranke nesamo u svojih listicah, nego takodjer u njemačkoj gradackoj „Tagesposti“ lažu i kleveću. C. kr. namjestnički savjetnik Fuhjani nije ni rieču nigdje proti tobi ljubavoj pisarji reagino, prenida bi baš on ako ikoli, bio morao reći svoju o riečih koje mu je dopisnik iz Pule u usta postavio. Občiniski načelnik kastavski poslao je u „Tagespustu“ izpravak, i ova ga je fiskala, bez opazke. Drugi dan učinila je njeko tako posve bezobzirni opazaka. Gospodin načelnik naveo je same činjenice i brojke; ona veli da imadu slavenski agitatori drugi pojam o stvarih nego li njezini „zanestivji“ izvjestitelji. To mi tako tumačimo, da „Tagespusta“ i njezini izvjestitelji imadu patent na laži i kleveće, a da ni nesmiemo ni li s istinom na svijetlo. Nadalje pita, zašto su Hrvati proti diobe občine. A na to neima drugoga odgovora, nego da se „Hrvati“ drže volje puika, koj neće da obćina i obćinari propadnu kako bi to htjeli oni koji rade za njezino „dijeljenje“. Konačnio prigovara načelniku; zašto je tako kasno poslao izpravak, i zašto nije poslao izpravka; talijanskim novitum, koje da su isto što i „Tagespusta“ pisala. Na to je odgovor pošve lahak. Talijanskim nije odgovaralo, jer je već darno uvjeren; da htio je imjerno lažu i kleveću. „Tagesposti“ je kasnije odgovorio, jer ju nećita, i jer je bio kasnije na njezinu pisarju upozoren, i zamoljen od mladoga prijatelja u Gracu, da pošlje izpravak. Sad se je mogao uvjeriti i načelnik i osobito mladi prijatelj, da „Tagespusta“ spada u istu kategoriju novina, u koju spadaju talijanske istranske i u obće Primorske novine, da majne laze i kleveće, znajuć da laze i kleveće. Takove novine, koje drže da imadu patent na takovu pisarju, nekoristi izpravljati; nekoristi njim pisarice neviride osvrtači se na nje; škoda i pera i novin, koje bi se na to porubilo. One jesu i ostaju stare nepopravljive griješnice, pseudo-zldovsko-liberalnoga kova. Mi smo i ovu viest, kao i onu u posljednjem broju,

donieli samo za to, da naša žnada odnoseno nezaboravi, kakve su te griješnice, bile u talijanskim ili njemačkim, ili u kojem mu drago ribu.

Nekladni izbor u Gorici. Dne 29. jendra t. g. obavio se u Gorickoj naknadni izbor u žvanjskili občina za carevinsko vijeće. Borba bijaše neobično žestoka; jer se borile tri stranke: straka za svoja kandidata. Ovi bijaše: bivši zastupnik u istom izbornom kotaru g. prof. Alfred Coronini, odvjetnik dr. Stanić i odvjetnik dr. Tonkli. Poslo su se glasovi razdijelili; te nije nijedan od kandidata dobio potrebite većine, doslo je do užega izbora izmedju grofa Coronini-a i dr. Stanića. Izabran bijaše grof Coronini.

Izbori u Zmlnju. Borile su se medjusobno dvije hrvatske stranke. Do sada nam je poznat rezultat III. i II. lista. U III. listu pobiedila je jedna, a u II. druga, hrvatska stranka. U I. listu predvidio se pobjeda one stranke koja je pobjedila i u II. listu. Kad se stiglo izborne strasti, pouzdano ufamo, da će objie stranke prijateljski izvjerljivo raditi o dobru občine i narodne stvari.

Sastanak talijanskih zastupnika i načelnika Primorja održavo se ovih dana u Trstu. Od 45 pozvanika, došlo ih je na sastanak 40. Svrha sastanka bijaše ta, da se dogovore, kakve li imadu poduzeti korake napram vladinoj osnovi o izravnano jezičnoj spora u Austriji, dotično, kako da se uredi jezično pitanje u svojim pokrajinama, u kojima imade Talijana.

Članovi sastanka obvezali se, da će držati tajno sve zaključke stvorene na sastanku u tom pogledu.

Poslo se radi o tomu, da se uredi jezično pitanje putem zakona u carevinskom vijeću i za sve pokrajine zastupane u tom vijeću, drzimo, da bi se imali na vrieće dogovoriti i hrvatsko-slovenski zastupnici, kakvo njim je zauzeli stanoviste u carevinskom vijeću, kad se bude razpravljalo o vladinoj osnovi o uredjenju jezičnog pitanja u Austriji.

Boljun, dne 28. januara 1900. Br. 176/l.

Slavnomu uredničtvu političkoga i gospodarskoga lista „Naša Sloga“ u Puli.

Odnosno na dopis g. Antona Dukića uvršten med domaćim i raznim viestmi u u broju 3. cijenjene „Naše Sloge“ od dne 18. januara 1900. umoljavo se to slavno uredništvo, da izvoli u narednom broju istoga lista i na istom mjestu, gdje odliškan gornji dopis, tiskati sledieci

izpravak:

Nije istina, da g. Dukića pred tri godine nije htjelo odvjestie zastupstvo imenovati učiteljem i to radi osobnosti izmedju njega i jednoga zastupnika.

Ovu drzku tvrdoju, pobija od temelja zaključak obćinskoga zastupstva stvoren u sjednici od dne 22. junja 1896. točka 10. dnevnoga reda, na koji baš g. Dukić smjera a koji glasi doslovno:

Točka X.
Sastav terma natjecatelja za učiteljsko mjesto drugoga reda u Boljnu.

Predsjednik prihiebuje zastupstvu, da je mjesto skolsko vieće u svojoj sjednici od 21. junja pod točkom drugom dnevnoga reda izreklo svoje mnjenje kako se uvijda iz izvadka zapisnika sjednice a koje glasi:

„Ima se podneli mnjenje mjesnoga skolskoga vijeća zastupstvu, da se nebi za sada predložilo nijednoga od molitelja na imenovanje, već da bi se otvorio opetovno natjecaj.

Zastupnici uzimaju uvid u izbor kvalifikacije i osvioduju se; da je mnjenje mjesnoga skolskoga vijeća posvema temeljito, te na predlog g. savjetnika Tome Iljašića, koji je potanko obrazložio cilu stvar i iztaknuo, da nismo za mjesto drugoga reda učitelja u Boljnu u molili nako je dvojica natjecatelja, da za ovo u svakom pogledu važno mjesto trebaju izvršiti. Inade izdane sile, jednodlasno stvaraju sledieci zaključak: „...“

Prima se čitavisti mnjenje mjesnoga skolskoga vijeća izraženo u sjednici od 21. junja 1896. pri 11. točki dnevnoga reda, te budie se neuzogje sastaviti terma, niti predložiti nijednoga od molitelja na imenovanje, nalaže obć. glavarstvu da zamoli nadležne oblasti, da natjecaj za popunjenje učiteljskoga mjesla, bude pougovno razpisan.

Obćinskog glavarstva osnove (L. S.) Glavar, Buretic.

U Tinjane nam piša: Utorak dne 6. tek februara slavio skromni naš načelnik g. Sime Defar 25godišnjicu svog zakonskog braka. Svečana sv. misa, lila je navešena na 9 sati.

Vidili smo tonu prigodom u crkvi svu njegovu milu djecu, koja su s njim i svoje govom suprugom i staricom mu majkom prisustvovali toj svečanoj sv. misi, koju je služio njegov najstariji sin, sada kapelan kod Majke Božje od Krasa uz asistenciju veleč. g. župnika Antona Kjudera i ovdjesnjeg kapelana g. Frana Peršeta.

Bilo je doista ganutljivo vidjeti u koru g. načelnika sa svojom suprugom, trojicom sinova već junaka, te dvieina kćerana i staricom majkom, koji kod pričesti svećenika pristupili svi k stolu gospodnjem, te primili svetu pričest iz ruku svog sina odnosno brata, dočim su dva malena svećenikova brata služila kod sv. mise.

Nas g. načelnik je navršio 49 godina, te imade šest sinova i tri kćeri, sve pravo kršćanskog uzgoja. Te nosi već dvanaestu godinu načelničko brame.

Iz Voloskoga nam piša: Dne 29. i 30. siječnja vršili su se kod c. kr. kotarskog glavarstva u Voloskom izbori u procienbeno komisiju za porez lične dohodarine. Imalo se birati u I. razredu jednog člana, u drugom jednog zamjenika a u III. jednog člana i jednog zamjenika. Premda su doklanceni Talijani za ove izbore razvili vrlo živu agitaciju navlastito u zavedenim obćinama Veprinac, Lovran i Mosćenice, ipak su u svim tim selima bili izabрани naši predloženi. Da su slučajno Talijanasi proturali kod tih izbora samo jednog od svojih kandidata, tad bi bili urbi et orbi razglasili, da je u ovom kotaru talijanski element pretežit.

Možda hi bili i pokušali sreću, no vidješe, da naši stoje budno na oprezu, pa povukose rugeve. — Ipak su i ovoni prigodom pokazali, da se drže tvorno Bartolicevog principa: "osar tujo". Na obćinskom glavarstvu u Lovranu ni pr. zadržali su većinu glasovnica tamo poslanih, od kot. glavarstva u svrhu; dostavivši porezovnikom, te su onda ove pozivali na obćinu, da potpišu glasovnice a potpisane šalju sa svome najnovijem počasnom građaninima u Volosko. — Stranku, koje su na obćini potpisale glasovnice, jamicli su, da neće više nikada plaćati porez od osobne dohodarine. — Nu losa njim bijaše sreća, jer uz svu tu protizakonitu agitaciju ipak ne sklopivši za III. fielo u cijelom kotaru ni stotine glasova, dočim naših glasova bijaše do 200.

Da Talijanasi i njihove podrepine nebraju sredstva kod nijednih izbora samo da do pobjede dodju, svjedoči i to, što su kod zadnjih obćinskih izbora u Kastvu nekoi talijanski prodanci kupovali glasove, te se radi toga vodi protiv njih kaznena iztraga kod ovog kotarskog suda. — Ako imade još pravde i zakona, tad će sjegurno netko za nekoliko tjedana u hlad. Pošto se još vodi istraga, nemogu nam ista pobliže o stvari javiti. Nu čim bude istraga dovršena, javit ću Vam po mogućnosti iste.

U prošlogu od 1. l. m. dične. Naše Sloge*, žigosali ste izvanredno sporo uređivanje kod c. kr. kotarskog glavarstva u Voloskom. Nu tomu sporomu uređivanju se nesmiye čovjek čuditi, ako pomisli, da gospoda činovnici političke struke nemaju nikakvih uređovnih satova. U tom pogledu vladat kod ove političke oblasti podupna anarhija. Zbiva se, da čovjek iz daleka dođu, te bi obavio svoj posao kod kotarskog glavarstva, nu nakon što je uzalud čekao cio dan, mora se vratiti kući a da nije obavio ništa, jer slavna gospoda nisu ni došla u ured. — Uztreba li, možemo navesti konkretnih slučajeva. — Često dočija se, da mora čovjek do pnda čekati, dok jedan ili drugi politički činovnik dođu u ured. Pitamo se, ja jesu li činovnici za puk i radi puka ili zar je puk za činovnike ili radi činovnika? Dok se gospoda u Opatici optaju, moraju stranke traleć vrijeme čekati, a čestokrat vrtiti se kući, a da nisu ništa obavili. Tomu se moralo li se doskoci. Svaki ured imade svoje

uređovne satove, pa zašto bi politička oblast čuila u tome iznimku. Tko svoju plaću vuče; toj ju mora i zaslužiti. Neki tim zlorabam bude već jednóm kraj, jer čemo se inače obratiti drugomu.

Iz obćine Umag nam piša: 1. m. j. m. Kako Vam je već poznato, spovadiše se naša gospoda i podijeliše se u dvie stranke. Jednoj je na čelu obitelj Defarceschi iz Seghetta, drugoj liehnik dr. Apolonio i bivši odbornik talijanskoga političkoga društva za Istru. Ta gospodska svadja ne dolazi im bas sada u pravo vrijeme, jer imademo pred vrati obćinske izbore. Obje talijanske stranke nastoje sada o tom, da predohiju za sebe što više našega izvanjskoga puka, bez kojega nebi mogli predobiti ni jedni ni drugi kod predstojećih obćinskih izbora. Radi toga hježe jedni i drugi po naših selih, te love kmetove obećavajući im sve slasti ovoga svieta, ako uz njih pristanu. Da su složni naši kmetovi, da neima među njimi takovih, koji su ovisni od talijanske gospode, ili koji se dadu, prodati za litru vina, gospoda umazka prošla bi kod tih izbora kratkih rokova. Ali šta čemo kad smo neuki, kad neimamo ni učitelja ni odličnih svećenika, koji bi stupili naprijed i za kojimi bismo mi isli rado u izboru borbu za naša narodna prava. Mi srao sirote u svakom obziru, jer neuki, zanemareni i tlaćeni od talijanske gospode. Sada, jer se bližaju izbori, dopuštaju gospoda siroti kmetu, da može pasti svoje blago i usjeći drva na njihovom posjedu, nučim prodju izbori, vikati će na njega, kao na nienu životinju. Sada smo im dobri, sada smo im mili i dragi, a poslije bit ćemo im: mostri de scavi!

G. Vladajućoj stranki u Umagu pomogao je valjda učiniti izbornu osnovu zemaljski prisjednik Gambini, koji je više vremena boravio u ovih stranah. U samom graduču gledaju se ti naši za nesreću gospodari kao pas i mačka, rugaju se i pogrdjuju međusobno, jer bi htjeli jedni i drugi zavladati obćinom i jer su jedni drugim na putu.

Mi znadem, da su nam u narodnom pogledu protivni jedni i drugi, i da nam neće očititi dobra ni jedni ni drugi. Ali da istinu kažemo, mi koji se ne prodajemo i koji smo od te gospode neodvisni, ne možemo glasovati za vladajuću stranku, jer ona inzi i proganja naš hrvatski jezik i sve što nam je milo i drago. Nebi bili bolji ni druga stranka, ali stara smo izkusili, te njoj nemozemo više vjerovati.

Naši kmetovi morali bi svakako zahtjevali jamstvo od onih, koji ih sada snube, da će im dati škole u njihovom jeziku, da će poštivati u uredu i u crkvi njihov jezik i da će im graditi potrebite vodnjake, ceste, puteve itd. itd.

Kad smo već spomenuli gradnju ceste, dozvolite nam, da se potužimo na jednu osnovu za gradnju ceste iz Lovreće na Karsete protiv Bujana. Gospoda misle, najne graditi cestu iz Lovreće na Babići, Svirki, Burule i Karsete tako, uz zadovolje njihovim prijateljem i prodancem, dočim bi glavna cesta morala ravnomirno položom ići na Karsete, te sa glavne ceste spojui pojedina sela sa kratkim pragami. Takova cesta bila bi mnogo kraća i mnogo jeftinija, ali gospoda na to ne gledaju kad netraše iz svoga žepa.

Do mala oglasiti čemo Vam se opet g. urednice, jer nam je laglje pri srcu, kad se malo izplaćemo radi naših bieda i nevoља.

Tršćanski "židovci" protiv Hrvatima u Rovinskome Selu. Budna narodna svijest u Rovinskome Selu nada nitiro spavati Rovinjskim kalabrezom, koji se služe naukom puznutog tršćanskog "židovca". Netko od tih kalabreza sasnu je pučio vreu talijanskog smrada u rečenoj listicu na one dične naše muževe u Rovinjskome selu, koji se skupljaju u svojoj obćini. Srećom: ono talijansko židovsko smetje ne dopire do čistog obrza muževa, koji drže više do svoga poštenja nego li do punitih korita rovinskijih kalabreza. Ovim smutnjakom lehdii vtiak pred očima sjeđna čistilog učitelja "g. Zize", koji je mnogo godina vršio na obće zadovoljstvo teku službu pučkoga učitelja u Rovinskome Selu, koga su rovinski kalabrezi odane maknuli i komu nedadu ni sada mira, premda ih dieli od njega Kvarnerski zaljev. Njemu nemogu, oni oprostiti, što je u skoli po svojoj svetloj dužnosti i po školskih propisih otvorio pku u Julko selu, da žnuđu danas i sumi razklovati prijatelja od neprijatelja.

Vriedni Hrvati Rovinskoga Sela, nedadu se više za nos voditi od Rovinjskih kalabreza, jer su na vrijeme uvidili, kako bi ih u lažiprijatelji našega puka doveli. Odatle tolika miranja iu prake naše ju onim selu, odalje navale na selo. Zina njegove čestite čenike.

Kad bi Rovinjski kalabrezi htjeli slušati naš prijateljski savjet, tada bismo ih uputili na njihove gradske kopače, koji ih preziru i izbjegavaju više nego li isli Hrvati iz Rovinskoga Sela. Svoje kopače neka uče i vode (dakako po gospodsku — za nos) kpliko im drago, a naše čestite Hrvate u Rovinskome Selu neka pustite na miru.

Iz Baške nam piša: Putnik koji bi zalutao u Bašku koncem ovoga stoljeća, sudio bi po nadpisima javnim i privatnim, i po govoru neke gospode, da je tamo pogdje na granici romanskoga i leutonškoga plemena. Na kraju novoga lukobranu stoji dva nadpisa. Jedan glasi: I. R. Governo Marittimo. Aktivato 27. Settembre 1892. Na drugom: Ladungs-Platz zu dem k. k. Neuzugallante II. Cl. i. Luogo d'approdo dell' i. R. Ricevitoria di II. Cl. Bescanuvova. — Tako imaju c. k. oblasti obzira prema hrvatskome jeziku ove obćine, tako se provadja ravnopravnost u Primorju! Na očigled takog bezobzirnog tlačenja i zapostavljanja hrvatskoga jezika, mi Baščani valjda da se još u čvrste bratsko kolo skupimo, a ne samo mi Baščani, nego i cieti naš narod, da svi uzljubimo i kao zenicu oku čuvamo naš milozvučni hrvatski jezik. — Žalimo da neki ugledni ljudi u Baški hoće da paradimju tuđim perjem, a to ljudi, koji bi po svom zvanju prvi morali nastojati, da čuvaju narodne svetloje i pokažu dobar primjer drugim, osobito mladeži. Ako bi bili ti ljudi i Puntari ili Unijani, pa možda i odgojeni na Susku, mislim, da u pogledu jezika nebi smjelo biti razlike među njima i sa Baščana. — Sada su brzo i obćinski izbori, koji će bez sumnje izpasti u hrvatskom smislu. Na obćini imamo tajnika, ovdješnjeg posjednika, koji vrlo tačno vrši svoju dužnost, i smatrao bi velikim grijehom zatvoriti časovito preko uradnih ura obćinski ured, te udaljiti se iz ureda koju uricu, da pregleda svoje gospodarstvo. A sirota nema nego 1100 kruna godišnje plaće. Bilo bi vriedno povećati mu plaću za jedno 100 kruna. Do vidova!

Iz Dragaca nam piša: Srce mi krvavi kada ne mogu a da nam javim veselih vesti iz ovih tužnih krajeva jedne nam Istre. Srsi čovjeka prolaze, gledajući ovaj zavedeni narod, kako sam sebi grob kopa, kako iz petnih žila nastoji da se pripravi da suzrije za prekoniorsko kraljevstvo, za gladnu Italiju. Oh tužni narode koji si kratkovidan. — Demonstracije predvođene po poznatom narodnom odpadniku, koji bi se bio ujedno za Hrvatsku propeti dje, te štaci gladne fikinaze na dnevnom su redu. Odnosaji su neopistvo nesnosni. — Tko bi htjeo podati zalostnu ilustraciju ovog nesretnog mjestanca htjelo bi se najmanje 2 do 3 broja dične "N. S."

— Nu da učinim kraj mome jadikovanju, javljam Vam veselu viest, da kanipio otvorili injesovitu podružnicu družbe sv. Cirila i Metoda za Draguč-Grimaldu. Bude li islo sve u redu, košto bi imalo počti, imati čemo otvor dne 25. t. m. dakle zaduju pustnu nedjelju. Upozoravamo već sada naše rodoljube, da skoče taj dan do Grimalde, da u veselom družtvu zaboravimo nu jade i tugu koja nas mori. O tomu javiti ću Vam na vrijeme pobliže.

Vienčanje nadvojvodkinje Stefanije. Nakon tolikog naklapanja o vienčanju nadvojvodkinje Stefanije sa madjarskim grofom Louyay-em zamukose svi glasovi i već se držalo obćenilo, da iz toga brašna nebudne kruha. Glasilo je name, da se tomu vienčanju protive koli hečke toli briselske vladajuće kuće. I. j. Njeg. Velič. car i kralj Fran. Josip i Njeg. Velič. kralj Leopold. Sada na jednom promio se opet glas, da će ipak doći do vienčanja i to injesseca marča u Londonu, gdje se malazi mladi prof u službi austrijskog poslanstva. Po najnovijih vijestih nastaniti će se neko vrijeme novovienčani u dvoreu "Miramar" kod Trsta.

Novi umjetničke dopisnice. Hromiligratički i umjetnički zavod g. Th. Böhma u Novom Mestu nad Metujem u Češkoj, izlao je novu seriju svojih umjetničkih dopisnicu pod naslovom: "Slovensky trojlist". Izradjenih vrlo ukusnim bofetkovicu po izvornom nacrtu akademickog slikara K. V. Mullicha i sazidavajueh tri listica: "Kde domov muj" (Gdje je stanak moj), "Hej Slovena" (Oj Slaveni), "Sbratzen i Slovena" (Pobratinstvo Slavena). Ciena 40 para. Preporučamo našim čitateljima te doista krasne dopisnice. Naslov nakladnika glasi: P. n. g. Th. Böhm u Novém Městě na Metuji — Češka.

Tisućgodšnjica hrvatskoga kraljevstva. Iz Ljubljanske "Slovenca" od 29. dne, vidimo o tom pitanju koliko siedi. Na 27. decembra na večer priredila je "Slovenska kršćanskosocijalna

sveza" u Ljubljani javno predavanje, na kojem je arhivar g. Antun K. o h. l. r. predavao o povjesti Hrvata obzirom na tisućgodšnjicu hrvatskoga kraljevstva. Predavanje je prisustvovalo vrlo liep broj obćinstva, među njimi nekoliko istarskih Hrvata. Predavač je razjasnio tadanje odnosaje, u kojih su se Slovenci nalazili prema drugim zemljama, te je protumačio, kako su i zašto su Hrvati izabrali Tomislava za svoga kralja; orisao je njegovo djeovanje, kojim je razirio slavu hrvatskoga imena, ujedinito narod i uredio mu državu. Mnogobrojno obćinstvo pozornio je slušalo ovo predavanje, a na koncu ga pozdravilo burnim pljeskanjem i pridružilo se njegovim besjedam, neka bi spomen na tisućgodšnjicu hrvatskoga kraljevstva u tekzim ovim danima bio pobudom za dalnji rad multokolpni rodoljubom s ovu i s onu stranu Sutle.

K ovin, riečim oglasio se i zastupnik na carevinskom vieću dr. K. r. e. k., koji je rekao, da je Tomislav naš zajednički kralj. S idejama hrvatsko-slovenske zajednice moramo raširiti svoje obzorje, hoćemo li spasiti državu. Dokazivao je patriotičnost te ideje i upozorio na njezino veliko značenje u gospodarskom pogledu. Radimo neumorno, da se ta ideja posvuda probudi među našim narodom, te ga ojača; bude li tako, povalno će nas spominjati naši potomci, kad dodje red, da se slavi 2000-godišnjica hrvatskoga kraljevstva, i slaviti će čas, kad su Slovenci obavili jedinu sposobnosnu misao, misao sjedinjenja sa Hrvatima.

Prisutni su ovo tumačenje pozdravili burnim odobravanjem.

Narodni gospodar, glasilo "Gospodarske sveze" u Ljubljani. Stigao nam je 1 i 2 broj toga vrlo liepo uređivanog gospodarskoga lista Urednik mu je Ferd. Sajoivic, ravnatelj "Zveze", poznati stručnjak u gospodarskim pitanjima. List je isšao u 18 tisuća primjeraka, sa vrlo obilnim i raznovrstnim gradivom. Prijavilo se suradnika i iz Istre. Godišnja ciena za nečlanove po 4 K. na god., dočim članovi gospodarske zadruge dobivaju list bezplatno.

Novi novici od 5 kruna. U hečkoj kovnici novaca izradjeni su prvi komadi od pet kruna, koji su samo neznatno veći od srebrnih forinta. Forinta je debela 29 milimetara, a novi komadi od pet kruna 36 milimetara. Lice nosi sliku cara i kralja Franje Josipa sa nadpisom: Franc. Jos. I. D. G. Imp. Austr. Reg. Boh. Gal. Ill. etc. et Ap. Rex Hung. Slika na naličju prikazuje austrijskog državnog orla, okružena sa pet carskih kruna, koje spaja međusobno lorvor vienac. Orao nosi napis: Quinque coronae, a izpod njega je označena godina kovanja 1900., a sa obadvie strane godine skraćena oznaka 5 Cor. Te krune slaviti će se u promet istom koncem marča.

Tučnjava riečkih talijanasa sa Madjarima. Prošloga čedna potukoše se na Ricci nekadašnji riečki Ungarezi, a sada čisti talijanasi sa nekadašnjim braćom Madjarima. Povod toj tučnjavi dao je neki Madjar, koji se je setao okrbljan kao madjarski Čsikos. Za tučnjavu letilo je kamenje i padale su batine. Neka se! Brat brata dovesti će do ruba jame, ali ga neće u nju baciti!

Iz blažene zemlje. U listovima kraljevine Italije čitamo, da je počinjeno samou na budnjak u Italiji dvadeset umorstva i dva umorstva vlastitih otaca. Pak da neimaju naši Talijanci razloga težiti za obćanom zemljom?

Vrieme u ovoj godini. Neki praktični gospodar u Češkoj, koji već od mnogo godina na temelju iskustva svojih djeđova i pradjedova sastavlja ljestvicu za vrijeme u budućoj godini, sastavio je i za ljetosnju godinu ljestvicu, savjestnu pazecu, što kaz. od Sv. Lucije do Božića toplogljer, ameroid i mjevljo za vjetrove. Vladačija izvještaje ove godine, kako je poznato, Merkur. Po starih predajah takve su godine obćino stuhe, hladnije a i neplodnije. Pastimo našeg gospodara, da pročije.

Pratjeće bi imalo biti s počtku suho i hladno, a onda će doći nekoliko toplih dana.

Ljeto će biti kišovito, nepogodno za plodnost polja, jer će se mnoge plodine pokvariti. Liepe i sunčane dane trebati će dobro upotriebiti.

Jesen će biti s početka vlažna, sredinom oktobra dolazi stalno suho i hladno vrieme te tako potraje sve do adventa.

Zima će biti hladna te već pred Božicom donieti obilno sniega. Raži ne će uspjeli, a penica će dati tek srednje ruke žetvu.

